
Αθήνα, 13 Ιανουαρίου 2014

**ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΕΕ & ΕΒΕΑ, κ. Κ. ΜΙΧΑΛΟΥ,
ΣΤΟ 3ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ «INVESTING IN ENERGY 2014»
ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ**

«Η ενέργεια ανήκει στους κλάδους που – για μια σειρά από λόγους – θα πρωταγωνιστήσουν στην προσέλκυση επενδύσεων τα επόμενα χρόνια.

Η δυναμική του ενεργειακού τομέα στην Ελλάδα έχει γίνει ήδη εμφανής. Παρά το αντίξοο οικονομικό περιβάλλον, οι επενδύσεις στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας ήταν σημαντικές, φθάνοντας συνολικά τα 9 δισ. ευρώ, με πρωταγωνιστή τις ΑΠΕ.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, από την Παγκόσμια Τράπεζα αλλά και άλλους εγχώριους και ξένους φορείς, οι επενδύσεις στην ενέργεια ως το 2020 αναμένεται να ξεπεράσουν τα 30 δισ. ευρώ.

Το βέβαιο είναι ότι το τελευταίο διάστημα, η Ελλάδα επιστρέφει με σταθερά βήματα στον ενεργειακό χάρτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Κάνει ξανά αισθητή την παρουσία της και επιχειρεί να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματά της, σε μια σειρά από κλάδους.

Δεν θα μπορούσα να μην ξεκινήσω από τον τομέα της έρευνας υδρογονανθράκων, που ανοίγει ένα νέο – αλλά ταυτόχρονα μακρύ και απαιτητικό – δρόμο, για την εκμετάλλευση εγχώριων ενεργειακών πόρων.

Πρόκειται για μια ελπιδοφόρο προοπτική. Η οποία εφόσον αξιοποιηθεί σωστά, μπορεί να αναβαθμίσει ριζικά το γεωπολιτικό ρόλο της χώρας μας. Μπορεί να παράγει σπουδαία οφέλη, για την ελληνική και για την ευρωπαϊκή οικονομία και βεβαίως για τις εταιρείες που θα επενδύσουν σε αυτό τον τομέα.

Γι' αυτό ακριβώς απαιτεί ψύχραιμη, υπεύθυνη και αποτελεσματική διαχείριση.

Είναι απαραίτητο να προχωρήσει η διαδικασία υπογραφής των συμβάσεων που εκκρεμούν για το δυτικό άξονα της χώρας, αλλά και να υπάρξει ανταπόκριση σε αιτήματα έρευνας για άλλες περιοχές.

Είναι επίσης ανάγκη να επενδύσουμε στην οικοδόμηση στρατηγικών συνεργασιών και συμμαχιών – σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο – με σκοπό την αξιοποίηση της υφιστάμενης εμπειρίας και τεχνογνωσίας.

Εξίσου σημαντικές προοπτικές δημιουργούνται και στον τομέα της μεταφοράς ενεργειακών πόρων.

Η στρατηγική θέση της Ελλάδας ανάμεσα σε παραγωγούς ενέργειας της Μέσης Ανατολής, της Βορείου Αφρικής και της Κασπίας Θάλασσας, και πάνω σε

σημαντικούς δίαυλους μεταφορών της Ανατολικής Μεσογείου, καθιστά τη γεωπολιτική της σημασία αντίστοιχη με αυτή μιας παραγωγού χώρας.

Η συμφωνία για την κατασκευή και λειτουργία του αγωγού φυσικού αερίου TAP ήταν μια σημαντική εξέλιξη, η οποία αναδεικνύει ακριβώς αυτές τις δυνατότητες.

Πρόκειται για μια μεγάλη επένδυση, η οποία αγγίζει σε προϋπολογισμό το 1,5 δισ. ευρώ και αναμένεται να δημιουργήσει κατά τη διάρκεια της κατασκευής 2.000 άμεσες θέσεις εργασίας.

Κυρίως, όμως, είναι μια επένδυση που αποδεικνύει ότι η διεθνής ενεργειακή κοινότητα εμπιστεύεται τις δυνατότητες και τις προοπτικές της χώρας μας. Και διευκολύνει την προσπάθεια αποκατάστασης της εικόνας της, ως επενδυτικού προορισμού.

Επιπλέον, η κατασκευή του αγωγού συμβάλει στην αναβάθμιση των υποδομών της Ελλάδας στο φυσικό αέριο, επιτρέποντας τη σύνδεση νέων περιοχών. Αυτό παράγει σημαντικά οφέλη για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, ενώ ανοίγει το δρόμο και για νέες επενδύσεις.

Βεβαίως, εκτός των αγωγών διαμεταφοράς, η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να αναδειχθεί και σε περιφερειακό κόμβο εμπορίου για το φυσικό αέριο, αξιοποιώντας υφιστάμενες και κινητοποιώντας νέες επενδύσεις σε υποδομές.

Ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας είναι ένα ακόμη πεδίο ευκαιριών και προκλήσεων, για την ανάπτυξη επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Οι ευκαιρίες προκύπτουν στο πλαίσιο των σχεδιαζόμενων αποκρατικοποιήσεων, αλλά και του αναγκαίου μετασχηματισμού της αγοράς, ώστε να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις: στην αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ, στην ανάγκη για εκσυγχρονισμό και προσαρμογή των δικτύων – και βεβαίως, στο αίτημα για ανταγωνιστικότερες και καλύτερες υπηρεσίες προς ιδιώτες και επιχειρήσεις.

Οι προκλήσεις προκύπτουν, κυρίως, από το γεγονός ότι η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα εξακολουθεί να υποφέρει από σημαντικές στρεβλώσεις.

Θα έλεγα ότι ο συγκεκριμένος τομέας αποτελεί παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν αρκετές μεταρρυθμίσεις, στη διάρκεια των προηγούμενων δεκαετιών. Η απελευθέρωση σχεδιάστηκε περισσότερο με γνώμονα την τυπική εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Και εφαρμόστηκε χωρίς να έχουν διασφαλιστεί προϋποθέσεις που θα επέτρεπαν την πραγματική λειτουργία του ανταγωνισμού.

Σήμερα, βεβαίως, το ζητούμενο δεν είναι να απαριθμήσουμε τις συνέπειες. Το ζητούμενο είναι να δρομολογήσουμε ταχύτερα και αποφασιστικά τις απαραίτητες αλλαγές.

Με τη νέα χρονιά, αναμένουμε την επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων, με διαφανείς διαδικασίες και ξεκάθαρα αναπτυξιακή στόχευση.

Αναμένουμε κυρίως – και είμαστε έτοιμοι να συμμετέχουμε – σε έναν ουσιαστικό διάλογο, με στόχο να διαμορφωθεί ένα σύγχρονο, υγιές ρυθμιστικό πλαίσιο. Το οποίο θα επιτρέπει την προσέλκυση επενδύσεων και την είσοδο νέων παικτών στην αγορά, τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού, τη μείωση του κόστους για τους προμηθευτές και κατ' επέκταση των τιμών για τους καταναλωτές.

Σε άμεση σύνδεση με την αναβάθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, θα πρέπει να εξετάσουμε και τον τομέα των ΑΠΕ.

Ένα ζήτημα το οποίο θα πρέπει να μας απασχολήσει, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι το πώς θα συνδυαστούν τρεις εξίσου σημαντικοί στόχοι:

- ο στόχος για ανάπτυξη των ΑΠΕ και προστασία του περιβάλλοντος
- ο στόχος της προσέλκυσης βιώσιμων επενδύσεων
- αλλά και η ανάγκη για μια ανταγωνιστική βιομηχανία και παραγωγή.

Για τη χώρα μας η πρόκληση είναι ακόμη μεγαλύτερη.

Η Ελλάδα έχει θέσει ως στόχο να επιτύχει τη συμβολή των ΑΠΕ κατά 20% στην τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2020.

Ο στόχος αυτός είναι σαφέστατα φιλόδοξος, δεν είναι όμως ανέφικτος για μια χώρα με το κλίμα και τη γεωμορφολογία της Ελλάδας. Πέρα από τις ευρωπαϊκές μας υποχρεώσεις, ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελεί μονόδρομο, τόσο στο πλαίσιο της Αειφόρου Ανάπτυξης όσο και στο πλαίσιο της προσπάθειας για αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας.

Ωστόσο, αυτό απαιτεί ένα θεσμικό πλαίσιο που θα προσφέρει μεν κίνητρα για επενδύσεις, αλλά θα είναι ταυτόχρονα ρεαλιστικό, ορθολογικό και σταθερό.

Είναι λάθος να αναγκάζεται κάθε τόσο ο ιδιωτικός τομέας να χρηματοδοτεί τις πολιτικές του κράτους για τις ΑΠΕ, πληρώνοντας όλο και υψηλότερα ειδικά τέλη και φόρους. Είναι λάθος να υπονομεύεται η ανταγωνιστικότητα της εγχώριας παραγωγής, προκειμένου να καλύπτονται τα ελλείμματα που δημιουργούνται στο σύστημα.

Είναι όμως εξίσου λάθος να ενοχοποιούνται οι ΑΠΕ για τις αστοχίες ενός θεσμικού πλαισίου, που δημιουργήθηκε με αποφάσεις της Πολιτείας. Η αθέτηση συμβατικών υποχρεώσεων προς επενδυτές και η επιβολή αναδρομικών μέτρων, είναι πρακτικές που εκπέμπουν μήνυμα αστάθειας και αποτρέπουν την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Περιμένουμε, λοιπόν, από την Πολιτεία να ανακοινώσει τις προτάσεις της και να γίνει ένας ουσιαστικός διάλογος. Ένας διάλογος που θα οδηγήσει σε οριστικές αποφάσεις, μετά από σοβαρή αυτή τη φορά εκτίμηση του αντίκτυπου που θα έχουν στην αγορά, βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα. Η αβεβαιότητα που επικρατεί το τελευταίο διάστημα πρέπει να λήξει.

Για μας, σημαντικότερη ακόμα και από την παροχή κινήτρων και διευκολύνσεων, είναι η διασφάλιση της σαφήνειας και της προβλεψιμότητας που αναζητά κάθε σοβαρός επενδυτής. Κι αυτό βεβαίως δεν ισχύει μόνο στο χώρο της ενέργειας, αλλά σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στις προοπτικές που δημιουργούνται στο χώρο της λεγόμενης «πράσινης ανάπτυξης»:

- οι μη ηλεκτρικές χρήσεις των ΑΠΕ για παραγωγή και χρήση θερμότητας και ψύξης
- η παραγωγή και χρήση βιοκαυσίμων
- η ενεργειακή αξιοποίηση των αστικών απορριμμάτων
- και βεβαίως ο τομέας της ενεργειακής αποδοτικότητας

δημιουργούν ένα πεδίο ευκαιριών για επενδύσεις μικρότερης κλίμακας, με μεγάλα ωστόσο οφέλη σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας, τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης. Αυτό που περιμένουμε από την Πολιτεία είναι να διασφαλίσει ευνοϊκότερες συνθήκες, τόσο σε επίπεδο θεσμικών κινήτρων όσο και σε επίπεδο χρηματοδότησης επενδύσεων.

Ο νέος Επενδυτικός Νόμος έφερε μια σειρά από θετικές ρυθμίσεις – κυρίως στο θέμα της επίλυσης γραφειοκρατικών προβλημάτων στην υλοποίηση εγκεκριμένων

επενδύσεων. Μπορούν, ωστόσο, να γίνουν ακόμη περισσότερες βελτιώσεις, ιδιαίτερα ως προς τη χρήση του κινήτρου της φοροαπαλλαγής.

Το νέο ΕΣΠΑ, που ξεκινά επισήμως από φέτος, αναμένεται να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες, κυρίως στο πλαίσιο του εθνικού τομεακού προγράμματος που θα αφορά το περιβάλλον και τα ενεργειακά δίκτυα.

Παραμένει, όμως, η ανάγκη για αποκατάσταση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση από το τραπεζικό σύστημα. Οι περιορισμένες χορηγήσεις, το υψηλό κόστος και οι υψηλές εγγυήσεις, είναι παράγοντες που δημιουργούν σοβαρά εμπόδια στην ανάπτυξη της επενδυτικής δραστηριότητας – και επηρεάζουν βεβαίως και τον τομέα της ενέργειας.

Είναι ένα θέμα που προφανώς περιλαμβάνει πολλές παραμέτρους και απαιτεί διαχείριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αναμένουμε ότι οι εξελίξεις που δρομολογούνται στο θέμα της τραπεζικής ενοποίησης, θα βοηθήσουν ώστε οι τράπεζες να αναλάβουν ξανά το ρόλο που τους αναλογεί στη στήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας.

Θα κλείσω αυτή την εισήγηση, με ένα σχόλιο: η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της χώρας στον τομέα της ενέργειας, οφείλει σήμερα να αντιμετωπιστεί ως μια εθνική προσπάθεια.

Μια προσπάθεια που απαιτεί σαφή και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, αποτελεσματικότητα, αλλά και υπευθυνότητα από όλους: από την κυβέρνηση και από όλα τα πολιτικά κόμματα, από την επιστημονική και την επιχειρηματική κοινότητα, από τις τοπικές κοινωνίες.

Αυτό που επιβάλλεται – και που οφείλουμε να απαιτήσουμε – είναι ο έλεγχος, η διαφάνεια και η λογοδοσία σε όλα τα επίπεδα, όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, την προστασία του εθνικού συμφέροντος.

Ας αφήσουμε όμως τις επενδύσεις έξω από πολιτικές αντιπαραθέσεις και σκοπιμότητες. Ας πάψουμε να τις ενοχοποιούμε εκ προοιμίου και να τις μετατρέπουμε σε πεδίο «επαναστατικής γυμναστικής». Ας πάψουμε να πριονίζουμε το κλαδί στο οποίο καθόμαστε.

Ας ενώσουμε τις δυνάμεις μας για να βρούμε λύσεις στις όποιες θεσμικές και δομικές αδυναμίες παραμένουν. Για να ενισχύσουμε την εξωστρέφεια, τη δικτύωση και την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ ελληνικών και ξένων επιχειρήσεων. Για να ενημερώσουμε σωστά τις τοπικές κοινωνίες. Για να προβάσουμε τα πλεονεκτήματα και να ισχυροποιήσουμε τη θέση της Ελλάδας στο ενεργειακό τοπίο της περιοχής.

Ο τομέας της ενέργειας είναι αυτός που μπορεί να αλλάξει συνολικά το πρόσωπο και τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας.

Είναι μια μεγάλη πρόκληση, στην οποία οφείλουμε να ανταποκριθούμε, αφήνοντας οριστικά πίσω αδυναμίες και λάθη του παρελθόντος.

Ελπίζω ότι η σημερινή διοργάνωση θα μας βοηθήσει να κάνουμε ένα βήμα μπροστά προς αυτή την κατεύθυνση».